ANT

ÜNİVERSİTE EKİ • 31 EKİM 1967

Türkiye'de 1 Kasım'dan itibaren bütün üniversiteler yeni öğrenim yılına girmiş olacaktır. Yeni öğrenim yılı, gerek halkçı eğitimin yozlaştırılması, gerekse bu yozlaştırma karşısında üniversite gençliğinin daha bilinçlenerek kendi sorunlarıyla birlikte yurt sorunlarına sahip çıkması bakımından önemli gelişmeleri de beraberinde getirmektedir.

● Anayasanın 50. maddesi «Halkın öğrenim ve eğitim ihtiyaçlarını sağlama devletin başta gelen ödevlerindendir» dediği halde bu yıl Türkiye'de 48.000 kişi üniversite öğretimi için sınava girmiş, bunlardan ancak 16.000'i devlet okullarına alınabilmiştir.

● Geri kalanlar ya açıkta kalmışlar, yada özel yüksek okullarca paylaşılmışlardır. Türkiye'de yüksek öğrenim artık bir ağalık düzeni görünümü kazanmıştır.

● Üniversite öğrencilerine verilen 250 Liralık burs ve kredi ile öğrenci ayın anak 13 gününde karnını doyurabilmekte, 17 gün ise aç gezmektedir.

● Devlet üniversite gençliğinin konut ve beslenme sorununu çözümlemediği için kapitalistler bu alana da el atarak kapı kulları yetiştirmek üzere Sınıfsal nitelikte Türk Eğitim Vakfı kurmuşlardır.

Yukarıya sadece bir kaç örneğini aldığımız bu acı gerçekleri üniversite gençliği tesbit etmiş, bu hazin görünümün emperyalizmin ve bozuk düzenin eseri olduğunu anlamış, emperyalizmi yenmek ve düzeni değiştirmek için mücadele etmeğe andiçmiştir.

ANT'ın Üniversite Eki, işte bu acı gerçekleri ortaya koymak ve üniversite gençliğinin yürekli direnişini halkoyuna duyurmak üzere düzenlenmiştir.

Burs ve kredi olarak ayda 250 lira alabilen yoksul öğrenciler bu paranın büyük kısmını yurt, kitap ve vasıta giderlerine ayırmakta, ayın 17 gününde aç dolaşmaktadırlar. Özel sektör şimdi sınıfsal eğitim vakfı ile öğrencileri pençesine düşürmeğe çalışmaktadır. Türk Eğitim Vakfı, aslında bir Beyin Yıkama Ortaklığı'dır.

Beyin yıkama ortaklığı!

1966 Aralık başlarında, İstanbul'un belli başlı eğitim kurumlarına, iş adamlarına, gençlik kuruluşlarına **«Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti»** başlıklı bir zarf geldi. İçinden aynı başlıklı kâğıtta, **«Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti»** yöneticilerinin, ulusal eğitim sorunumuzu çözmeğe yönelmiş yeni bir girişimde bulunacaklarından söz ediliyor, mektubu alanların **«bu konudaki değerli düşüncelerinden»** yararlanılmak üzere Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti merkezi ile ilişki kurmaları isteniyordu.

«Ford Foundation»un Amerika'dan yolladığı dolarcıklarla Türk aydınlarının beynini yıkamaya uğraşan bir propaganda örgütü olan Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti'nin bu çağrısı dürüst çevrelerde ciddiye alınmadı, anlamlı tebessümlere yol açtı. Ancak bu beyin yıkama işleminden medet uman çıkarcı çevreler bu işe dört elle sarıldılar.

6 Ekim 1967 günü bütün gazetelerin ilk sayfalarının hemen hemen dörtte birini kaplayan haberlerle **Türk Eğitim Vakfı»**nın resmen çalışmaya başladığı ve ilk olarak bütün yurtta büyük bir kampanyaya girişeceği **«müjdeleniyordu»**. Halk yararına eylem ve olayları bildirirken pek gönülsüz davranan Bâbıâli basını, Vakfın kurucu üyeleri olan 234 zenginin saygıdeğer adlarını yazmak için sütunlarını rahatça ayırıvermişti. 7 Ekim 1967 günkü gazetelerde ise yine ön sayfalarda sansasyonel başyazılar yayınlanıyor, Vakfın çalışma haberleri veriliyor, **«bütün varlıklı vatandaşlar hizmete»** çağrılıyordu.

Gazetelerde yaratılan hava, Türk Eğitim Vakfı'nın ilk bakışta **«pek hayırlı»** amaçlara yönelmiş olduğu yolundaydı. Her halde 6 ve 7 Ekim geceleri, 234 **«hayırsever»** zengin, çocuklarını yoksulluktan okutamayan fakir fukara evlerinde epeyce hayır dua aldılar.

Oysa, durumun içyüzü hiç de **«hayırlı»** değildir. Kamuoyunu uyandırmak ve bu hayırsız girişimin hayır dua almasını önlemek amaciyle, aklımıza gelen bir kaç noktayı açıklamayı görev biliyoruz.

Bilindiği gibi, 27 Mayıs 1960 hareketinden sonra kurulan Kredi ve Yurtlar Kurumu, yüksek öğrenim ile ilgili sorunlarımıza az çok çözüm getirmeye uğraşmıştır. **«Az çok»** diyoruz, çünkü Kurum iki nedenle tam başarıya ulaşamamıştır. 1 - Parasızlık, 2 - Yönetim bozukluğu. Parasızlığa çözüm işte hazır: Zenginlerimiz para dağıtıyor (!). Yönetim bozukluğuna çözüm de hazır: Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Kurulunda özel sektör temsilcileri ve onların çömezleri çoğunluktalar. Zahmet edip ayrı bir Vakıf kuracaklarına, Kredi ve Yurtlar Kurumunu **«ihya»** ediverseler ya! Kurumun amaçları Vakfın **açıklanan** amaçlarının aynı. Üstelik verilen burslar da pek farklı değil (Kurumda aylık 250 TL. Vakıfta aylık ortalama 300 TL.) Öyleyse, aynı doğrultuda bir başka örgüte ne gerek var?

Demek oluyor ki, özel sektörcülerimiz, bu konuda da, devletin elindeki iyi niyetli ama kırık dökük Kredi ve Yurtlar Kurumunu iyice çökertip, bütür yüksek öğrenim çalışmalarını kendi tekelleri altında keyiflerince yürütmek istemektedirler. El attıkları her konuda ortaya çıkan **«hızlı gelişme»**leri gördükten sonra, eğitim sorunumuzun da kısa zamanda nasıl **«beceri leceğini»** umutla bekleyebiliriz!

Sonuç olarak şu ortaya çıkıyor: **Türk Eğitim Vakfı'nın kuruluş nedenleri ve amaçları, gazetelerde sütun sütun yayınlanan allı pullu «kalkınma milli eğitim, vasıflı insan gücü, devlete yardım...»** edebiyatın uygun değildir.

Hiç kuşku duyulmasın ki, Türk Eğitim Vakfı'nın **açıklanan** amaçlarının dışında kalan bütün propaganda ve beyin yıkama çalışmaları da, Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti ve daha bir çok «örtü-örgüt» gibi, Ford Foundation tarafından beslenecektir. Bu durum, Vakıf ilgililerinin kuruluş öncesi ilişkilerinde ve özel sohbetlerinde de belirtilmiştir. Bu noktayı gözlerden saklayıp, gazetelerde 234 zengini, **«Türk eğitimini bir başlarına kurtaracak aslanlar»** olarak reklâm etmenin anlamı nedir?

Ayrıca, şu da dikkatimizi çekiyor: Vakfın **açıklanan** amaçlarına göre, 1000 öğrenciye burs verilecektir. Ortalama burs tutarı yıllık 3.500 TL dır. Yani, yıllık tüm toplam 3.500.000 TL. dır. Demek ki, sayın 234 **kurucudan** herbirine yılda 14.957 TL, ayda ise 1246 TL. düşmektedir. Bu para, sayın kurucuların haftalık reklam masraflarının bile çok altında olsa gerektir. (Üstelik, bütün yurda yayılacak bir kampanyayla kandırabilecekleri kişilerden de para toplanacağı unutulmamalı). Nerede görülmüş, ayda 1246 TL. ya böylesine reklam yaptırmak?

Gazetelerde önemle belirtilen bu madde uyarınca, **«Vakfa makbuz karşılığı yapılacak bağışlar masrafa girecek»**tir. Bu hesaba göre, hazretlerin **«hamiyetperverlik»**leri **«maddi gücü yetmeyen gençlerimiz ve işlenmemiş değerlerimiz»**e değil, kendi kasalarına yarayacak; verilen burs tutarı masraf gösterilerek devlete verilen vergiden düşülecektir!

Gördüğümüz gibi sayın zenginlerimiz kasalarından paracıklarını çıkarmadan bu hamiyet ticareti furyasına katılabileceklerdir:

1 — Yoksul gençlerde bu hamiyetsever amcalarına karşı sevgi ve bağlılık yaratılacaktır.

2 — Böylece gençlik **«solcu zehirler»**den uzak kalarak

NEJAT ECZACIBAŞI (Beyin Yıkama Ortaklığının kurucularından)

yetişecek, özel sektörün kutsallığını anlayacaktır.

2 — **«Burs tahsis edenlerin adları bu burslara verilecek»** olduğuna göre, bir tek burs bile bir zengine **«hamiyetli, fakir babası»** adını kazandıracaktır. Bu da, iş çevrelerinde ve özellikle politika çevrelerinde pek geçerli bir araçtır. Bundan böyle politika hevesli lerinin seçim çevlerinde böyle bursları istismar etmeleri kimseyi şaşırtmamalıdır.

Bu arada, Millî Eğitim Bakanı İlhami Ertem'in 12 Ekim 1967 Perşembe günü İstanbul Üniversitesi'nde yaptığı basın toplantısında, **«Bu yıl 10.000 lise mezunu üniversitelere giremeyecek, özel yüksek okulların kapasitesi de 10.000'i buldu; Türk Eğitim Vakfı açıkta kalan öğrencilere burs bulup özel yüksek okullara yerleştiriverirse olur biter»** diye bir tezgâhtar edasıyla Türk Eğitim Vakfı'nın reklâmını yapması da, bu hamiyet ticaretinin masum maskeler altında yürütülmesi için iktidarın yardımcı olacağını şimdiden belli etmiştir.

Türk Eğitim Vakfı'nın gazetelerde yayınlanan Çağrı'sının 9. maddesi, beyin yıkama işlemlerini Vakfın nasıl sıkıca denetleyeceğini açık seçik ortaya koymaktadır:

«Madde 9 — Bugün bir çok kişi ve kurumlar, öğrencilere burslar vermek istedikleri halde bunları **tesbit ve takip** bakımından güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. Türk Eğitim Vakfı, bu **güçlükleri de yenecek ve sakıncaları ortadan kaldıracak** geniş bir teşkilâta sahiptir.

Vakıf, şartlı olmayan burslar için öğrencilerin **okuma sahalarının tesbitini, öğrenci seçimini, takibini** ve bursların en iyi şekilde değerlendirilmesini elindeki eğitimci elemanlar araştırma imkânları ile sağlayacak, öğretim kurumlarının işbirliğinden de yararlanacaktır.»

Bu duruma göre, Türk Eğitim Vakfı'nın masum görünüşüne kanıp burs veren kişiler adına, **alan tesbiti, öğrenci seçimi ve takibi** işlerini de Türk Eğitim Vakfı yapacaktır! Bu demektir ki, Türk Eğitim Vakfı burs verdiği öğrencilerin beynini yıkayıp kapitalizm taraflısı yapacak, bunu beceremezse de, direnen öğrencilerin doğurduğu **«güçlük ve sakıncaları»**, **«geniş teşkilâtı ve elindeki eğitimci elemanlar»** ile **«ortadan kaldıracak»**tır.

Bu konuda daha fazla yoruma gerek var mı?

Anlaşılıyor ki; bütün bu oyunların varmak istediği a-

VEHBİ KOÇ
(Beyin ticareti!)

maç, zenginlere ülser ağrıları vermeyecek «cici» bir gençlik yetiştirmektir. Yoksul çocukların beynini satın alıp kendi güvendikleri okullarda, kendi denetimleri ve baskıları altında yetiştirmek; gençleri sürekli bir **«manevi borçluluk»** duygusuyla uyuşturmak istemektedirler. Böylelikle Türk yüksek öğrenim gençliğinin bugünkü muhteşem bilincinin zamanla körleşeceğini, (kendi çocukları saç sakal uzatıp etek kısaltarak ye-ye âlemlerine devam ederken) gerçek halk çocuklarının etliye sütlüye karışmayan, **«isabet buyurdunuz efendim»**ci uyusuklar olacağını hesap etmektedirler.

Türk gençliğini Pavlov'un kobaylarına döndürmek isteyenler, anlaşılıyor ki, Türk gençliğinin bugünkü bilincine hangi aşamalardan geçerek geldiğini bilmemektedirler. Türk gençliği tarihsel misyonunun hazzına varmıştır bir kere!.. Coplarla, sopalarla, rüşvetlerle, 6. filolarla dönmedi yolundan; sizin üç buçuk kuruşunuzla mı gözleri boyanacak?

Sonuç olarak söyleyelim ki; Türkiyemizin eğitim sorunu, kapitalizmin göz boyama oyunları ile çözümlenemez; ancak ve ancak gerçek bir sosyalist düzende çözümlenebilir. Çünkü vergi adaleti, her alanda fırsat eşitliği, planlı eğitim ve haysiyetli devlet yalnızca sosyalist düzende vardır.

Emre KOCAOĞLU

Ulusçu eğitime darbe!

ÇETİN ÖZEK

Yıllar yılıdır çözümlenemeyen sorunlarımızdan biri de eğitim sorunu. Doğaldır ki, eğitim sorunu toplumun diğer sorunlarından kopuk, tek başına çözümlenebilecek bir sorun değildir. Aksine, eğitim toplu düzeninin oluşmasında en önemli unsur olması nedeniyle, düzene ve düzenden yana olan egemen sınıfların çıkarlarının sürdürülmesi çabalarına sıkı sıkıya bağlıdır.

Eğitimin ideal ölçüler içinde nasıl olması gerekeceğini bir yana bırakalım, mevcut Anayasa düzenimize göre eğitimde bulunması zorunlu olan niteliklerin dahi eğitim sistemimizde göremekteyiz.

50. maddesinde, eğitimin her vatandaş için bir hak devlet için de bu hakkın gerçekleştirilmesini görev olarak kabul eden Anayasa, 21. maddesine eğitimin çağdaş bilim esaslarına uygun olmasını şart koşmaktadır. Eğitim kuramsal olarak, bir devletin Anayasa düzeninin yöneldiği etik amaçlara yönelmek, bu amaçlara uygun bir toplum kültürünü yaratmak ve kabul edilen temel niteliklere uygun olmak zorunluluğundadır. Bu nedenle, Anayasamıza göre eğitimin, demokratik, laik, ulusçu, sosyal hak esaslarına uygun bir biçim ve muhtevada olması gerekmektedir. Devlet bu nitelikteki eğitimi bütün vatandaşlar için sağlamak zorundadır.

Gerçekte ise, ilköğretimden, yüksek öğretime kadar, bütün eğitim derecelerinde, eğitim konularının belirli çizgilerle sınırlandığı, egemen sınıfların çıkarlarına uygun düşmeyen çağdaş bilimsel gerçeklerin okutulmasının engellendiği bir gerçektir. Öğretmen, eğitiminde örneğin 141, 142. maddelerin tehdidi altında, öğretim programlarının gerici çizgisiyle sınırlanmış, yarınından güvenli olmayan kişidir. Bu tür bir eğitimin demokratik olduğu ileri sürülemez. Yüksek öğretimde bile, bazı bilimsel konuların, kötülemeden öğrenciye aktarılabilmesi engellenmekte, suçlanmaktadır. Bu çizginin dışına çıkmak, bütün egemen zümrelerin hışmına uğramak için yeterlidir. Öğretmenler, yozlaşmış, kalıplaşmış bazı bilgileri öğrenciye aktarıp, ezberleten, A.B.C yi belleten kişi durumuna düşürülmüştür.

Eğitimin laîk niteliğini de git gide kaybettiği ortadadır. İkinci beş yıllık kalkınma planının, laîk liselere karşılık dinsel eğitim kuruluşlarını destekleyişi, imam hatip okullarından çıkanlara her alanda yüksek öğrenim olanaklarını sağlamak istemesi, Tanzimatın eğitim düzenindeki ikiciliğinin hortlatılmasına çalışılması anlamına gelmektedir. Anayasamızca devrim kanunu olarak kabul edilen Tevhidi Tedrisat Kanununun kurduğu laîk eğitim düzeni dolaylı olarak yok edilmek istenilmektedir. Dinsel eğitimin desteklenmesi, egemen sınıfların, dini inançları alet ederek yığınların bilinçlenmesine karşı çıkışlarının aracı olarak görülmektedir. 1951-1963 yılları arasında, laîk eğitim kuruluşlarındaki % 50 artışa karşılık, dini eğitim kuruluşlarında % 700 artışın saptanması güdülen din ticareti amacının açık kanıtıdır.

Türkiye'deki eğitim düzenini, gerek halkın eğitilmek konusundaki fırsat eşitsizliği, gerek eğitimde saptanan amaçlar ve eğitim konularının biçimi yönünden, sınıfsal olarak kesinlikle belirtebilmek mümkündür. Eğitim ulusal olma niteliğini kaybetmiş ve salt egemen sınıfların egemenliklerini sürdürebilecek bir yapının aracı durumuna getirilmiştir.

Eğitimin bir toplumun biçimini oluşturmakta, eğilimlerini saptamakta araç olduğu açıktır. Bu yönden düşünüldüğünce, ulusal eğitim, toplumun içinde bulunduğu koşullara göre, toplumsal sorunların çözümlenmesine yarayan ve halktan yana olan bir eğitimdir. Az gelişmiş ülkelerin içinde kıvrandıkları sorunların tümünün nedeni emperyalizm ve ekonomik bağımlılık olduğuna göre, ulusal eğitimin de, çizgi olarak antiemperyalist, ekonomik bağımsızlıktan yana, halkçı bir kapsamının bulunması zorunludur. Yabancı uzmanların ve emperyalistlerin denetim, yönetim ve planlaması içinde oluşan Türk eğitiminin ulusal eğilimde bulunamayacağı, emperyalizmin yurt içindeki aracıları egemen sınıfların çıkar düzenine uygun bir düşünce sistemi yaratacağı açıktır.

Eğitim Anayasamızın 50. maddesinde, bütün vatandaşlar için bir hak olarak kabul edilip, bu hakkın kullanılabilmesini sağlamak devlet için görev sayılmışken, eğitimden geçebilmek olanakları sadece belirli sınıfların bir imtiyazı durumuna gelmiştir. 1963 yılındaki verilere göre, ilkokul çağındaki küçüklerin % 73,1'i, ortaokul çağındaki nüfusun % 23,1'i, lise çağındakilerin % 14,7 si ve Yüksek eğitim çağındakilerin ancak % 3,9'u okula gidebilmektedir. 1960 daki 27 milyonluk nüfusun 0-5 yaş arasındaki 5 milyonluk kısmı çıkartıldığında, 22 milyon vatandaşın 13 milyonunun okuma yazma bilmediği ortadadır. Bugün ilkokulda okuyan her 23 öğrenciden ancak 1 isinin yüksek eğitim yapabilmek şansı mevcuttur. Anayasaya göre mecburi olan ilk öğrenimden nüfusun ancak % 73'ü yararlanabilmektedir. Köy ile şehir nüfusu arasındaki oran göz önünde bulundurulduğunda, köy nüfusunun % 98'inin okula gidebilmek olanaklarının yoksunluğu ortaya çıkar. Yüksek öğrenimde de, çoğunluk şehirli çocuklarındadır. Nüfusumuzun % 80'i işçi ve köylü iken, Yüksek öğretim yapanların ancak % 31'i köylü ve işçi çocuğudur. Bu orana büyük toprak ağalarının sülâlelerinden gelenler de dahildir. Şu çok kısa olarak belirtilen durumun, anayasal bir hak olan eğitimin ancak şansa ve belirli olanaklara sahip olmaya bağlı bulunduğunu ortaya çıkarmaktadır.

İktidarların eğitim alanındaki yatırım ve önemseme konusundaki tutumları da, sınıfsal eğitimin sürdürüleceği bir düzeni güçlendirmektedir. 1948 yılı ile 1962 yılı arasında, bütçe 1 milyar 243 milyon liradan 10 milyar 115 milyon liraya yükselmiştir. 1948 de fiyat birimi 100 olarak kabul edilecek olursa, 1962 yılında 276 dır. Buna karşılık, eğitim için 1948 yılında bütçeden ayrılan oran % 13 iken, 1962 de bu ancak % 14'e çıkmıştır. Aynı şekilde, 1948 yılında Türkiye'nin gayrisafi milli geliri 10 milyar lira iken 1962 yılında 60 milyar lira olmuştur. Aynı sürede, eğitim masrafları da, 154 milyon liradan 1 milyar 334 milyon liraya yükselmiştir. Bu durumda, Türkiye 1958 yılında milli gelirin % 1,53 ünü eğitime ayırmışken, 1962 yılında bu oran ancak % 2,2 ye çıkmıştır. Bazı Orta Doğu ülkelerinde bile, milli gelirin % 8'i eğitime ayrılmaktadır. Bu süre içinde artan nüfus ve enflâsyonist politika da düşünülecek olursa, eğitim için ayrılan tahsisin gerçekte artmayıp azaldığı ortaya çıkar.

Eğitim için yapılan yatırımlarında, bölgeler arasında eşit dağılmadığı eşitsizlik üzerine bir düzen kurulduğu görülmektedir. Örneğin Ankara'da nüfus başına eğitim masrafı yılda 106 lira iken, Urfa'da 22 liradan ibarettir. Eğitim tahsislerinden büyük paylar alan bölgelerin, bu tahsislerinin az bir bölümünü eğitim inşaatına ayırmaları yeterli iken, geri kalmış bölgelerde tahsisin çoğu da inşaata gitmektedir. Örneğin İstanbul eğitim tahsisatının ancak % 6,4'ünü inşaata ayırmakta, buna karşılık Mardin % 39,5 ini bu iş için harcamak zorunda kalmaktadır. Bu durum, bölgelerin eğitim kalifesi için ayırabildikleri oranlarda da eşitsizlik yaratmış olmaktadır. En kaliteli öğretmenin, en tecrübeli eğiticinin en yüksek maaşa hak kazandığı düşünülecek olursa, yüksek maaş alanların çoğunlukla batı illerinde toplandığı görülecektir.

Görüldüğü gibi, özellikle Doğu Anadolu eğitim olanaklarından yoksun bulunmakta ve buralarda eğitilebilmek şansa veya belirli bir sınıfdan olmaya bağlı kalmaktadır. Eğitimimizin amacı tüm halkın eğitilmesinden çok, burjuvaların eğitilebilmesi olanaklarını sağlamaya yönelmiş bulunmaktadır.

Halkçı bir eğitime gidiş yönünden, köy enstitüleri eğitim tarihimiz içinde önemli bir yer tutmuştur. Genel olarak, köy enstitülerinin açılışı romantik bir köycülük sevgisine dayanmaktadır. Zamanın yöneticileri, «Şu köylü tebalarımız da okuyuversin» düşüncesi ve gösterişi içinde köy enstitüleri yoluna girmişlerdir. Fakat, özellikle Tonguç, köy enstitülerinin gerçek amacını kavrayabilmiş ve enstitüler sınıfsal eğitimin çemberlerini zorlayan, yığınların bilinçlenmesine yönelen, kişilerin klâsik bilgiler içinde kalıplaşması yerine emeğin değerine ve yaratıcılığa inanan bir eğitime gitmişlerdir. Bu uyanış ve bilinçlenme, ulusal eğitimin gerçekleşmesini sağlayacakken, egemen sınıfların romantizmi çıkarların yok olması gerçeğine çarpmıştır. Sonuçta da, eğitim enstitülerini kuranlar bunları yıkmışlardır. Bu yolla, tarihimizde belki de ilk defa halkın halkçı bir eğitim düzeni içinde oluşabilmesi olanağı yok edilmiştir.

Aynı şekilde bölgesel teknik okullar açılması ve özellikle köylülerin teknik alanda yetiştirilmesi için 1925 yılında parlâmentoya verilen kanun tasarısından bir daha ses seda çıkmamıştır. Bu şekilde, egemen sınıfların sürekli olarak, halkın halktan yana bir biçimlenişine engel olunduğu görülmektedir.

Bu konuda son çaba, askeri okulların kapatılması ile başarıya ulaşmaktadır. Askeri okullar, halkın eğitilmesi konusunda oldukça önemli bir kaynak görevi görmekte ve demokratik gelişimin en güvenilir faktörü olarak halkçı bir ordu Türkiye'nin geleneklerinden olmaktaydı. Askeri okulların 1'e indirilmesi, yüksek askerlik okullarına sivil liselerden yetişenlerin alınması kararı, hem ordunun halkçı niteliğini zedelemekte ve hem de subay olabilmek dahi, sivil liselerde okuyabilmek olanaklarına sahip olanların bir imtiyazı durumuna girmektedir. Yığınların okul dışı nedenlerle dahi bilinçlenebilmesi gerçeği, eğitimin tutuculuğuna hız verdirilmesi sonucunu doğurmuş olmaktadır.

Günümüzde, eğitim hakkını resmi okullarda sağlayamayan bir çok kişi okul dışı kalırken, sınıfsal eğitimin kesin belirtisi olarak burjuva çocukları mantar gibi çoğalan özel okulların burjuva sahiplerini zenginleştirmekte burjuvalararası bir dayanışma gerçekleşmektedir. Anayasaya aykırı olan özel yüksek okullar, sınıfsal eğitimi gerçekleştirmekte, yarının Türkiyesine belirli sınıflardan gelenlerin söz sahibi kesilmelerini sağlamakta, daha doğrusu bunu sürdürecek ortamı hazırlamaktadır.

Yabancı ve özel okulların gittikçe artmasının yanında, Türk Üniversite ve okullarının dahi yabancı dilde ve yabancı uzmanlar elinde eğitilmesi de eğitilmiş kitleler arasında ayrıcalık yaratacak niteliktedir. İstanbul'daki Amerikan Üniversitesi, Ankara'daki Fen Lisesi, yabancı dilde eğitim yapan ve hiç değilse Amerikan eğitim sistemini uygulayan Hacettepe ve Ortadoğu Teknik Üniversiteleri, Türkiye sorunlarından kopmuş, düzenden yana bir kuşak yaratmak amacına yönelme planı içindedirler.

Gerek bölgesel eşitsizlik, gerek eğitim olanakları, gerek kapsam yönünden ulusal olma niteliğini kaybeden bir eğitimi sağlamanın son çaresi olarak da parasız yatılı eğitim oranındaki düşüşdür ve bunun git gide hiçe ineceği ortadadır. Türkiye üzerine oynanan ve ulusal bilinçlenme ve direnişi kırmak amacıyla sahneye konulan planın temel taşını eğitimi sınıflaştırmak konusundaki çabaların teşkil ettiği inancındayız. Halktan yana olmayan bir yönetim ve düzen içinde, halktan yana bir eğitimi beklemek de gerçekde boşa olmaktadır. Köy enstitüleri örneği, bu konudaki en ufak bir adım hemen kesilmekte ve geriye dönüş gerçekleşmektedir. Eğitimin bu ulusculuktan ve halkçılıktan uzak biçiminin, ancak temel düzen sorununun çözümlenebilmesi ile değişebileceği de kesin bir gerçek olarak gözükmektedir.

Açık Oturum

Gençlik Liderleri konuşuyor

● Üniversitelerin yeni öğrenim yılına girmeleri dolayısıyla ANT Dergisi, gençlik liderleri arasında bir açık oturum düzenlemiştir. Genel Yayın Müdürümüz Doğan Özgüden'in yönettiği açık oturumda T. M. T. F. II. Başkanı Faruk Yalnız, İ.T.Ü.T.B. Başkanı Hasan Yalçın, I.Y.T.O.T.B. Başkanı Sait Bülbül, İ.T.Ü.T.O.T.B. Başkanı Taner Çakıroğlu ve Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen gençlik ve yurt sorunları karşısında görüşlerini ve tutumlarını açıklamışlardır.

ÖZGÜDEN — Türkiye'de özellikle 27 Mayıs'tan sonra gençlik örgütleri, demokratik hayatın başlıca baskı gruplarından biri haline gelmiştir. Bu örgütler, gerek öğrencilerin günlük sorunları, gerekse toplumun genel sorunları bakımından büyük görevlerle karşı karşıyadır. Bu sorunları ve örgütlerinizin bu sorunlar karşısındaki durumunu açıklar mısınız?

FARUK YALNIZ — Öncelikle ülkemizin neden geri kaldığını ortaya koymamız gerekmektedir. Ülkemiz eğitim açısından çok geri durumdadır. 1960 nüfus sayımına göre ancak yüzde 39,6 okuma - yazma bilmek durumundadır. Bunların bölgelere dağılışı, Marmara Bölgesi'nde yüzde 52, İstanbul'da yüzde 73,4 e kadar yükselirken meselâ Adıyaman'da yüzde 15,5'e kadar düşmektedir. Okuma - yazma oranlarındaki bu adaletsizlik, yüksek öğretime doğru daha da artıyor. Meselâ Marmara Bölgesi'nde nüfusun binde 97'si yüksek öğrenim yapmış iken Güneydoğu Anadolu'da bu oran binde 25'e düşmektedir. Sınıflar açısından da aynı adaletsizlik dikkati çekmektedir. İlkokulda okuyanların yüzde 70'ini köylü ve işçi çocukları meydana getirirken üniversitede bu rakam yüzde 17 ye kadar düşüyor. Üniversite'de okuyanların yüzde 82'si varlıklı ailelerin, yani burjuva saydığımız ailelerin çocuklarıdır. Ayrıca burjuvalar çocuklarını yurt dışında okutmak imkânına da sahiptirler. Son zamanlarda açılan özel yüksek okullar da, orta sınıfın çocuklarını istismar edip kazanç sağlamak gayesi gütmektedir. Sınıflar ve bölgeler açısından incelendiği takdirde yüksek eğitimin hükûmet ve devlet tarafından benimsenmediği ve bunun bir çok huzursuzluklar yarattığı görülecektir. Öğrencinin konut problemi, beslenme problemi, sosyal problemleri, kitap problemi halledilmeden getirilen batı özentisi biçimsel yönetmelikler fakülteleri kaynayan kazan durumuna sokmaktadır.

HASAN YALÇIN — Teknik Üniversite'de de durum aynıdır. Meselâ Elektrik Fakültesi'nde yönetmelik tamamen öğrenci aleyhine işler. Fakat önemli olan bunlar değildir. Öğrenci hareketleri, son bir iki yıl içinde ülke sorunlarına dönük bir eylem şeklinde gelişmiştir. Soyut olarak öğrenci sorunu diye bir sorun yoktur. Türkiye sorunu içerisinde öğrenci sorunu vardır. Türkiye sorununun çözümlenmesi için öğrenci hareketleri vardır. Bizim bu tip hareketlerimiz, düzene karşı çıkış şeklinde olmaktadır. Öğrencilerin sorunları ile ülkenin sorunlarını bağlantılı olarak değerlendiriyoruz. Bu seneki eylemlerimizi hep bu açıdan değerlendirdik. Türkiye'nin eğitim düzeni, mevcut düzenin işleyişi içinde çok kötüdür. Üniversiteyi bitirenler nereye gidiyor? Ya beyin sömürücülüğü **adını verdiğimiz şekilde yabancı memleketlere gitmekte, ya da ülkede kaldıkları takdirde kapitalist çevreler tarafından kullanılmaktadır. Özel okullar ise halkçı eğitime indirilmiş bir darbedir.**

FARUK YALNIZ — Aynı zamanda Anayasanın 50. maddesine de aykırıdır. Çünkü bu madde, devletin eğitim olanaklarını halk yararına artırılmasını emretmektedir.

HASAN YALÇIN — Anayasanın 120. maddesi Kurucu Meclis'te görüşülürken bu husus açıkça belirtilmiştir. Üniversiteleri devletin kuracağı, yüksek okulların da bu maddenin kapsamı içinde olduğu belirtilmiştir. Buna rağmen özel okullar açılmaktadır. Orta dereceli askerî okullar kapatılmıştır. Bölgesel sanayi mektepleri açılmamaktadır. Teknik okulları kapatılmaktadır. İmam - Hatip okulları artırılmaktadır. Halk eğitimine yarayacak bir birikimden çok bir diploma ticareti vardır. Özel yüksek okullar bilimsel açıdan da büyük darbedir. Diğer ülkelerde profesörler haftada ancak sekiz saat ders vermekte, geri kalan zamanı araştırmalarla geçirmektedir. Fakat bizde özel yüksek okullara da giderek haftada 42 saat ders veren profesör vardır. Asistanlar bakımından da durum aynıdır.

SAİT BÜLBÜL — Nüfusunun büyük çoğunluğu okuma - yazma bilmeyen bir ülkede gençlik örgütleri olarak bize büyük görevler düşmektedir. Şimdiki gençlik örgütleri, masa başında bekleyen örgütler değildir. Memleket sorunlarıyla ilgileniyor; çünkü memleket sorunları halledilirse ancak o zaman kendi sorunlarının da halledileceğini biliyorlar. Bugün uygarlık ekonomik güce, ekonomik güç ise teknoloji ve bilime dayanmaktadır. Eğitim bu esaslar içinde yürütülmezse, ekonomik güce ulaşmamız bir özlemden öteye gidemez. **«Ticaret cambazları»** diyebileceğimiz özel okul ağalarına hergün yeni imkânlar tanınırken, yüksek teknik okullara yıllardanberi teşkilât kanunu verilmemiştir. Yüksek öğrenim yapan gençler çok kötü şartlar içindedir. Ayda 250 lira burs ve kredi alan bir öğrenci bunun 60 lirasını yurt ücreti, 30 lirasını temizlik ve yol gideri, 70 lirasını muhtelif giderler ve kitap parası olarak verir. Normal olarak dersleri

FARUK YALNIZ
(TMTF Başkanı)

VEYSİ SARISÖZEN
(FKF Sekreteri)

izleyebilmek için günde 2900 kaloriye ihtiyacı vardır. İstanbul'da bu kalori ancak 750 kuruş ile sağlanabilir. Oysaki artan para ile bu para 13 gün doyurabilir, geri kalan 17 gün de öğrenci açtır.

VEYSİ SARISÖZEN — Öğrencilerin bu duruma düşmeleri, yurtsuz, okulsuz, mektepsiz kalmaları, onların esasında mücadele güçlerini de kırmaktadır. Öğrenci 2,5 lira öğle yemeği parası bulmak çabasındadır. Yürüyüşlere, oturumlara katılamamaktadır. Bu bakımdan öğrencilerin dertlerini yerine oturtmakta fayda vardır. Öğrencilerin gıda sorunları tek başına ele alınamaz, bizim için Türkiye'nin sorunları vardır, dendi. Türkiye'nin sorunlarının çözümlenmesinde gençliğin büyük görevleri vardır, dendi. Bu görevin yerine getirilmesi, çizilen tablo içinde çok zordur.

ÖZGÜDEN — O zaman şöyle bir çelişme ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin kendi sorunlarını bu düzen içinde çözümlemelerinin mümkün olmadığı söylenmiştir. Şu halde düzene karşı mücadele edilmesi gerekmektedir. Ama Sarısözen arkadaşımız, bu tablo içerisinde gençliğin bu görevi yerine getirmesinin zor olduğunu, mücadele güçlerinin kırıldığını söylemiştir. Öyleyse çözümyolu nasıl bulunacaktır?

FARUK YALNIZ — Sorunları, öğrencilere anlatılmalıdır, bu düzen içinde bunların çözümlenemeyeceği anlatılmalıdır. Bilinçlendirici bir faaliyet gösterilmelidir.

VEYSİ SARISÖZEN — Üniversite öğrencisinin yalnız kendi yaşantısını düşünerek memleket sorunlarına yabancılaşmasını önlemek lâzımdır. Kendi sorunları ile yurt sorunlarının paralelliği ortaya konulmalıdır.

HASAN YALÇIN — Karşı taraf bu bilinçlenmeyi önlemek için her çareye başvurmaktadır. Meselâ geçen yıl Elektrik Fakültesi Öğrenci Derneği için Başbakanlık örtülü ödeneğinden 20 bin lira almıştık. Bu yıl Evrensel Barış Şenliği için 30 bin lira talep ettim. Eylemlerimizi yakından izledikleri için bu parayı reddettiler. Eli Burla'dan yardım istedik. Kupürlerimizi topluyorlarmış. Soruyorlar: Başkanınız Hasan Yalçın, daha ne istiyorsunuz? İşçi sınıfını bilinçlendirmek için mücadele ediyorsunuz, biz de yardım edemeyiz... Bu da açıkça ortaya koyuyor ki, bu ortam içinde yemeği düzeltmek, konut meselesini kökünden halletmek mümkün değildir. Ancak bunlarla ilgilenmek mümkündür. Yurt sorunu ile ilgileniyoruz, yemek meselesiyle ilgileniyoruz. İyi beslenen insan muhakkak ki çok daha iyi mücadele eder.

ÖZGÜDEN — Burada bir başka çelişme yok mudur? Yani, kendi beslenme ve konut sorunlarını çözümlemiş olan öğrenci, toplumun sorunlarını çözümlemek için mücadeleden uzaklaşmaz mı?

HASAN YALÇIN — Bunları, tâviz vermeden sağlamağa çalışıyoruz. Meselâ Eğitim Vakfı'ndan yararlanmayı tâviz vermek olarak kabul ederiz. Vehbi Koç saniyede 250 lira para kazanıyor. Bir günlük gelirini eğitim vakfına verdi mi, kendi propagandasını yapmış oluyor. Hiçbir şekilde bu tür tâvizlere yanaşmadan, kanun çerçevesi içinde kendi haklarımızı almak için mücadele ediyoruz.

VEYSİ SARISÖZEN — Tıpkı işçi sendikalarının mücadelesi gibi. Bazı hakları elde etmesi, işçi sınıfını daha ileri mücadelelere iter. Biz de kendi gücümüzle bir takım şeyler sağlayabiliyorsak, muhakkak ki toplum sorunları için mücadelemiz daha güçlü olacaktır.

TANER ÇAKIROĞLU — Gençliğin mevcut düzene karşı oluşunun nedenleri üzerinde bir kaç söz söylemek istiyorum. Mesele gayet açıktır. Gençlik düzene karşıdır. Millî geliri fert başına 3 bin dolar olan Amerika'da da, 2.500 dolar olan İsveç'te de, İngiltere'de de gençlik düzene karşıdır. En çok sessiz yürüyüş yapılan yerler bu ülkelerdir. Bu, herşeyden evvel gençliğin bünyesinde vardır. Genç, yarının insanıdır. Yarını bugünden daha kötü yapmak mümkün değildir. Yarın elbet daha iyi olacaktır. Gençler, yarınlara kavuşmanın sabırsızlığı içinde düzeni zorlarlar. Türkiye'de ise durum daha başkadır. Türkiye'de namuslu her insan düzene karşı çıkmak zorundadır. Gençliğin sorunları bugünkü düzende çözümlenemez, dendi. Gençlik sorunları, üniversite sorunları bugünkü düzende de çözümlenebilir. Düzene karşı çıkan gençlik, kendi sorunlarını halletmek için düzene karşı çıkmıyor. Sömürücüler, geri kalmış ülkelerde sadece yol, hava alanı inşa etmezler. Üniversiteler kurarlar. Bugün bir çok geri kalmış ülkelerde Amerikan üniversiteleri vardır. Kolejleri vardır.

Ülkenin ihtiyacının üstünde teknik elemanlar yetiştiriyorlar. Bunlar da ya yabancı sermayelerle kurulmuş bir takım fabrikalarda, sadece imalâtın patentlere uygun olarak yapılıp yapılmadığını kontrolla görevlendiriliyor, yani yaratıcı güçlerini kullanamıyorlar. Ya da çok kabiliyetli olanları Amerika'ya, Almanya'ya gidiyor.

HASAN YALÇIN
(İTÜTB Başkanı)

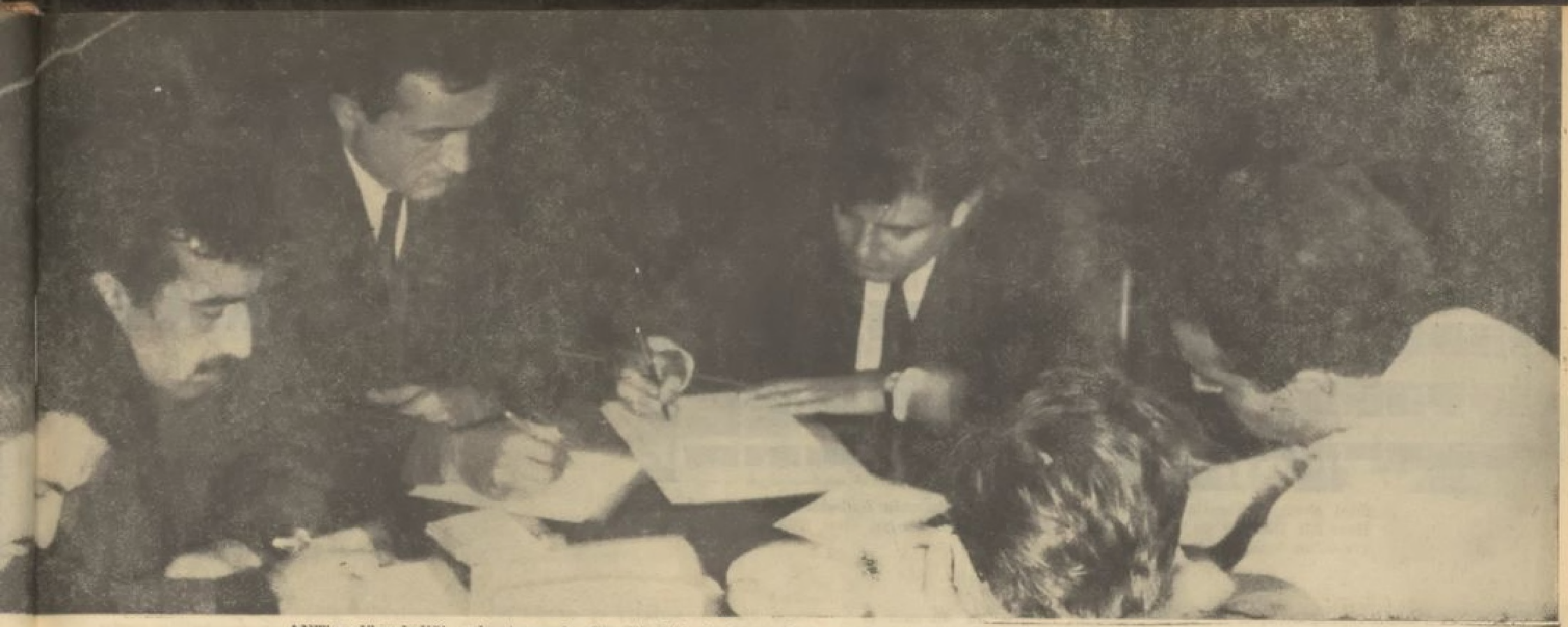

ANT'ın düzenlediği açık oturumda Gençlik Liderleri sorunlarını tartışıyorlar...

TANER ÇAKIROĞLU (İTÜTOTB Başkanı)

ÖZGÜDEN — Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, halk yararına bir eğitimin gerçekleştirilmesi için gerekli hükümleri getirmiştir. Ancak, gelmiş geçmiş iktidarlar anayasaya uygun olarak halk yararına eğitimi gerçekleştireceklerine, halkçı eğitime her geçen gün yeni darbeler indirmektedir. Eğitim Vakfı bunun **son örneğidir. Bu çelişkiyi nasıl yorumluyorsunuz?**

FARUK YALNIZ — Bugün üniversitelilerin evvelce de belirttiğim gibi üç sorunu vardır: 1) Maddi koşullar, 2) Yönetmelikler, 3) Öğrenimi bitirdikten sonraki problemler... Türkiye bütçelerinden eğitim için tam 3 milyar lira ayrılmaktadır. Bu bütçeden sadece yüksek okullar değil, orta ve ilk öğretim müesseseleri de yararlanacaktır. Biz üniversite öğrencilerinin savaşını vermek istersek, ya öğretmenlerle, ya profesörlerle, ya da köylerine ilkokul isteyen köylerle karşı karşıya geleceğiz. Böylesine bir kısırdöngü içerisinde bulunuyoruz. Oysa hasmımız ne öğretmenler, ne de okulsuz Türk köylüsüdür. Üç milyarlık olanağın geliştirilmesi lâzımdır. Yönetmelik ve fakülte içi meseleler, tamamen burjuva şartlanması içinde hocaların şekilde batıya heveslenmesi neticesinde ortaya çıkmaktadır. Öğrenim sonrası problemlere gelince, en başta askerlik problemi vardır. Bu konuda araştırmalarımız vardır. Topaloğlu'nun 24 aylık askerliğin 18 aya indirilmesi için bir çalışması olmuştur. Ancak bunu durdurmuşlar ve basına intikal ettirmemişlerdir NATO buna engel olmuştur. Ayrıca, askerlik sonrasında iş imkânları da yoktur. Yeni iş alanları [illegible]mamaktadır. Bütün bunlar dikkate alınırsa, anayasayı uygulamakla zorunlu olanların belirli bir sınıfın yararına anayasaya ihanet halinde oldukları görülecektir.

ÖZGÜDEN — Ortada Anayasaya ihanet durumu olduğuna ve düzenin değişmesi gerektiğine bütün gençlik liderleri inandığına göre gençlik örgütlerinin mücadele şekli ne olacaktır?

VEYSİ SARISÖZEN — Önce gençliğin ne olduğunu tesbit etmek lâzımdır. Gençlik herşeyi öğrenmek safhasındadır. Bu safhada gençlik her etkiye açıktır. Sağa, sola... Ne olacağı belli değildir. Bir bakarsın Tan'a saldırır, bir bakarsın Yeni İstanbul'a hücum eder, bir bakarsın aklı başında sosyalist eylemde bulunur. Bu, gençliğin organize edilmesini ve bilinç seviyesini artırmayı gerekli kılar. Bu bakımdan ayakları yerde örgütlerin gençliği eğitici fonksiyonları olması lâzımdır. Eğitilmiş gençlik kitlesine dayanmayan örgüt ne anayasayı uygulatıcı mücadele içinde olabilir, ne de kendi sorunlarını halledebilir. Diyoruz ki, eğitim bozuk, ona paralel olarak Türkiye'nin sorunları çözümlenmeğe muhtaç... Gençliğin fonksiyonları ne olacak? Gençliğin hiçbir zaman iktidara gelmek kaygısı yoktur. Bu gelip geçici bir dönemdir. İktidara gelmek söz konusu değildir. Gençliğe düşen temelli görevlerden biri, BASKI GRUBU fonksiyonunu yerine getirmektir. Baskı grubu olmak, esasında Türkiye'nin demokratik düzenini devam ettirmek ve demokratik düzenin de Anayasayı uygulatmak platformu olduğunu bilmekle mümkündür. Gençlik bunun dışında bir de kendi kendini eğitmek durumundadır. Bu iki fonksiyonu bir arada etkili olabilir. Gençlik fonksiyonları son tahlilde çözümleyici değildir. Ancak çözümleyici organların, sınıfların yan desteği mahiyetinde olabilir. Türkiye'de cereyan eden sonuç alıcı mücadelenin politik mücadele olduğunu biliriz. Her ne kadar bu politik mücadelenin içinde bulunmasak da, bu politik mücadelenin ne olduğunun farkındayız. Sonuç alıcı politik eylem yapan organların mahiyetleri hakkında fikir sahip olmak zorunluluğumuz vardır. Çeşitli akımlar vardır, bunların yürütücüleri vardır. Bunlar hakkında gençlik fikir sahibi olur. Türkiye'nin sorunlarını çözümleyebilecek akımın yürütücüleri hakkında sahip olduğu fikre göre temayülünü belli eder.

HASAN YALÇIN — İki nokta üzerinde durmak lâzımdır. Eğer devrimci kesimde mücadele veriyorsak, halkın yanında olan partiler bundan yararlanacaklardır. Yani biz istesek de istemesek de, onların paralelinde oluyoruz. Bu hiçbir zaman yadırganmamalıdır. Bize en çok karşı çıkılan nokta, şu veya bu partinin paraleline düştüğümüz iddiasıdır. Ya halktan yana olacağız, ya da halkı sömürenlerden yana... Muhakkak birisinin paralelinde olacağız. Yalnız bir noktadan kaçınmak lâzımdır. Elbette mücadele politik mücadeledir. Ama direkt olarak parti merkezlerinden emir alan kuruluşlar baskı grubu olamaz. Bu niteliklerini yitirirler. Gençlik örgütleri bağımsız olmalıdır. Bu bağımsızlık sayesindedir ki, zeytinyağı meselesinin içyüzünü, Demirel'in resimlerinin asılı olduğu kahvehanelerde halka anlatabildik.

ÖZGÜDEN — Muhakkak ki yönetmekte olduğunuz öğrenci kuruluşları olumlu bir eylem içerisindedir. Ancak iktidarın hukuki ve maddi baskıları ve tertipleri yüzünden bu örgütlerin el değiştirmesi halinde, gençliğin bu topluma dönük çalışması nasıl yürütülebilecektir? Netekim bir çok öğrenci kuruluşu bugün bu şekilde tutucuların eline geçmiştir...

HASAN YALÇIN — Bu tehlike vardır. Meselâ TMTF bu yoldan başka ellere geçmiştir, ama TMTF nin topluma dönük eylemleri aksamamıştır. Ufuk şehri hiçbir zaman etkili olamamaktadır. Öğrenci örgütlerini elden kaybetmemek için gayret sarfediyoruz. Karşı grub bizim eylemlerimizi önlemeğe çalışıyor. Gittiğimiz her yerde bizden önce **«T.İ.P liler geliyor»** diye propaganda yapılarak konuşmamıza engel olmağa çabalıyorlar. Eğer bu birlikler kaybedilirse, yeni örgütlenmelere gidilebilir, bunlar yeni birlikler şeklinde olabilir. Meselâ Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde böyle olmuştur.

VEYSİ SARISÖZEN — Bizim kuruluşumuzun sebebi de budur. Öğrenci birlikleri seyyal tabana oturdukları için her zaman yıkılabilir. Onun için Fikir Kulüpleri Federasyonu sadece sosyalist öğrencilere dayanarak kurulmuştur. Bir takım oyunlarla el değiştirmesi mümkün değildir. Birlikler ve diğer kuruluşların yıkılması halinde elbette devrimci kanat büyük bir güç kaybetmiş olabilir. Bunu giderebilmek için Fikir Kulüpleri Federasyonu kendi örgütünü ayakta tutmayı amaç gütmektedir.

ÖZGÜDEN — Gerek görüş olarak, gerekse eylem olarak TMTF ve birliklerle Fikir Kulüpleri Federasyonu arasında bir çatışma var mıdır? Bir koordinasyon kurulabiliyor mu?

FARUK YALNIZ — Büyük bir çoğunlukla birbirine koşut eylemler içinde olduğumuz kanaatindeyiz. Ancak bazen bir araya gelemediğimiz için koordinasyon kurulamıyor. Bu da olanaklarımızın yetersizliğinden olmaktadır. Esasen FKF ile birlikler arasında temelde bir takım çatışmalar olması için sebep yoktur. FKF seçimle görüş değiştirmeyen, sadece kadro değiştiren bir kuruluştur. Birlikler ise seçimler sonucu gerek kadro, gerekse görüş değiştirmek durumundadır. Ama şu anda üç birlik devrimci eylemlerde bulunmaktadır. FKF ile koşut durumdadırlar.

HASAN YALÇIN — Arkadaşlarımın dediklerine katılıyorum. Birliklerin herhangi bir kaza geçirmesi halinde FKF nin güçlenmesini dilerim. Ancak öğrenci birliklerini devrimcilerin elden kaçırmamalarında fayda vardır. FKF kuruluş mantığı gereği bir görüşün sözcüsü durumundadır. FKF sosyalist gençleri toplayan bir kuruluştur. Teknik Üniversite Talebe Birliği ise geniş kapsamlıdır. Meselâ TMTF, bütün gençliğin halk üzerindeki ve öğrenci üzerindeki etkinliği bakımından daha önemlidir. FKF nin lehine çalışabilir. Daha düşüncesi oluşmamış gençleri FKF ye götürmek bakımından... FKF bir akımın öncüsüdür, fakat talebe birlikleri daha inandırıcıdır.

FARUK YALNIZ — Teknik Üniversite'ye gelen talebelerin bir çoğu sosyalist değildi. Ancak son yıllarda Teknik Üniversite Talebe Birliği'nin içine girdiği eylemlerden dolayı bugün yapılan ankete katılan öğrencilerin % 94'ünün Türkiye'nin sosyalist yöntemle kalkınabileceğine inandığı görülmüştür.

VEYSİ SARISÖZEN — Birlikler, maddi olanakları dolayısıyla öğrencileri daha iyi etkileyebilirler. Hiçbir zaman bu olanakların ortadan kalkmasını kimse dileyemez. Meselâ parlâmentonun ortadan kalkmasını dileyen bir partiye benzeriz yoksa... Birlikler de FKF için aynı durumdadır.

FARUK YALNIZ — Şunu da kaydetmek isterim, devrimci ilerleme örgütlere bağlı değildir. Önemli olan düşünce özgürlüğü içerisinde öğrencinin bilinçlenmesi ve buna göre hareket etmesidir. Bugün hâkim durumda bulunanlar, TMTF'ye nasıl oyun oynayabilirse, TMTF nin alt kuruluşlarına da aynı oyunu oynayabilir. FKF hakkında da altı kapatma dâvası açılmıştır.

ÖZGÜDEN — Bütün devrimci öğrenci kuruluşları kapatılır ya da el değiştirirse gençliğin tutumu ne olacaktır?

SAİT BÜLBÜL (İYTOTB Başkanı)

VEYSİ SARISÖZEN — Bütün bu örgütlerin kapatılması, böyle bir baskının başlaması bizim mücadele şeklimizi değiştirir. Şu andaki mücadele demokratik düzen içerisinde yapılmaktadır. Amacımız demokratik düzen içinde sosyalist hareketin gelişmesidir. Demokratik düzenin kalkması, örgütlerin kapatılması halinde meşru müdafaa durumu doğacaktır. Antidemokratik düzende mücadele o düzenin çizgileri içerisinde ele alınır.

FARUK YALNIZ — Bugünkü düzende de aynı durum olabilir. Kanunların dışına çıkmamış görünerek de bütün örgütler kapatılabilir.

VEYSİ SARISÖZEN — Bu talebedeki potansiyeli artırır, düşürmez... Birlikler için kapatılma değil, el değiştirme esas tehlikedir. FKF için ise kapatılma söz konusudur. Ancak o zaman da yeniden başka örgüt kurulur. Yeniden baskı grubu teşkil edilir.

ÖZGÜDEN — Oturumumuza katılan bütün gençlik liderleri, yüksek öğrenim gençliğinin sorunlarının yurt sorunlarından ayrı düşünülemeyeceğini, bu itibarla her şeyden önce toplumsal düzene karşı mücadele edilmesi gerektiği noktasında birleşmişlerdir. Ancak bu mücadelede iktidara gelmek söz konusu olmadığına göre, gençler, çözümleyici, sonuç alıcı sınıfların, organların yan desteği olarak bir baskı grubu halinde mücadele edeceklerdir. Bugün toplumcu bilinç büyük gençlik kitlelerine mal olmuştur. İktidar hukuki ve maddi baskılarla öğrenci kuruluşlarını kapatsa ya da tutuculara teslim etse de, gençler yeni örgütler meydana getirerek mücadelelerini sürdüreceklerdir. Gençlik bugün halka ve Anadolu'ya dönük bir eylem içerisindedir ve bu hareket gün geçtikce daha da güçlenmektedir.

Özel okullar ticaretinden en çok yararlananlar arasında Başbakan Demirel'in kardeşi Hacı Ali Demirel de bulunmaktadır. Hacı Demirel bu yıl Özel Yüksek Mühendislik Okulu'nu faaliyete geçirmiştir.

Demirtaş CEYHUN

Özel Yüksek

Masal bu ya... Mitolojiye göre, çok eskilerde Procustes adlı Attika'lı bir haydut yaşarmış Korinthos'ta. Bu haydut, yolcuları soyar, sonra da demirden bir yatağa yatırırmış. Ama ne var ki, yatak, yolcuların boylarına ya büyük gelirmiş, ya küçük. Procustes'de, yolcuların ayakları yataktan dışarı taşıyorsa keser kısaltır, kısa geliyorsa çeker uzatırmış. Yani, ille de, soyulanların boyları, bu haydudun yatağına tıpa tıp uyacak.

Ama bu ara, Troizen'de de Theseus adlı bir yiğit yetişirmiş meğer. Öyle bir yiğitmiş ki bu Theseus, değme babayiğitin görünce çil yavrusu gibi kaçıştığı Herakles'in aslan postundan pelerinine bile, bana mısın demeden, yalın kılıç saldırmışmış. İşte bu yiğit, kişi, günlerden bir gün Atina'ya giderken yolda raslamış bu Procuster adlı haydud a. Ve işini görüvermiş hemen. Hem de ayaklarını, tıpkı tıpkısına onun gibi, çekip uzatarak, kesip kısaltarak. Hani ya masal... Kitaplar böyle yazıyor...

Ekim ayı geldi mi, nedense bu masalı hatırlarım hep. Eğitimci dediğimiz kişilerde bir telaş bir telaş bu ayda. Hani ilkbaharda ağaçların çiçeğe durması gibi, yeni yeni özel okullar da bu mevsimde yeşeriyor. Öğretim üyesi transferleri bu mevsimde yapılıyor. Sonra, bu mevsimin en büyük özelliklerinden biri de, sürek avı örneği öğrenci avı mevsimi oluşu. Bir takım tüccar avcılar, öğretim denilen silâhlarını kaptılar mı. Hükûmetin gözcülüğünde, saldırıyorlar avlarının üzerlerine. Tozdan dumandan göz gözü görmüyor.

Sahtekârlık...

Her yıl bu mevsimde gazetelerimizin birinci sahifelerini, üniversiteye giremeyen öğrencilerin durumu, yani eğitim sorunumuz doldururken, nedense bu yıl, bu konuyla gazetelerimiz de birden bire ilgilenmez oldular. Sorunumuz bir süre için geçici de olsa, çözümlendi de, ondan mı? Yani üniversitelerimiz çoğaldı da, üniversiteye giremeyen öğrenci kalmadı, ondan mı? Eğitim politikamızda bu yıl bir reform mu yapıldı? Dışardan bol sayıda öğretim üyesi getirilerek, öğretim üyesi açığımız mı kapatıldı? Hayır!... Ama nedense, gazetelerimiz, artık eskisi gibi eğilmiyorlar bu konuya.

Oysa, daha şimdiden, en az on bin öğrencinin üniversitelere giremeyeceği yetkililerce hesaplanıyor. Çünkü, bugün bütün üniversitelerimizin kontenjanı 13 bin, yüksek okullarımızın 5 bin ve özel yüksek okulların da 3 bin olmak üzere, yüksek eğitimimizin alabileceği öğrenci kapasitesi 21 bindir. Oysa üniversite giriş sınavlarına 46.295 öğrenci katılmıştır. Sınava giren bu öğrencilerden 9 bin kadarının liselerden mezun olamadıkları, 3 bin kadarının da halen üniversitelerde okuyan ve branş değiştirmek isteyen öğrenciler oldukları düşünülürse, aşağı yukarı 10 ile 13 bin öğrencinin açıkta kalacağı şimdiden kesinlikle hesaplanabilir. (Cumhuriyet Gazetesi, 12.10.1967)

Görüldüğü gibi, yetkililerin bütün demeçlerine rağmen problem olduğu gibi durmaktadır. Ayrıca, bu durumu istismar eden bir takım özel okul tüccarı açıkgözlerin, fırsatı ganimet bilip yağmaya giriştikleri de, gazete haberi haline bile gelmiştir. Cumhuriyet gazetesinin 11 Ekim 1967 günlü sayısında gözlerden ırak bir köşede yayımlanan **«Öğretime başlama izni olmayan bazı özel yüksek okullar var»** başlıklı haberi okuyalım:

> **Öğretime başlama izni olmayan bazı özel yüksek okulların, gazetelere ilân vererek öğrenci kaydettikleri tesbit edilmiştir. 625 sayılı «Özel Okullar Kanunu» nun 10. maddesinde, öğretime başlama izni alınmadan, öğrenci kaydının yapılamayacağını hatırlatan Özel Okullar Müdürü Ziya Arıkan, Cağaloğlunda açılacak bir özel Mimarlık ve Mühendislik okulunun, öğretime başlama izninin henüz gelmediğini bildirmiştir. Arıkan, Galatasarayda yine Mühendislik ve Mimarlık konusundaki bir özel okulun, resmî hiç bir hüviyeti olmadığı halde, kayıt yaptığını öğrendiklerini belirtmiştir. Ziya Arıkan, her iki okulun durumunun Kaymakamlığa bildirildiğini ve kayıt yapmalarının durdurulmasını istediklerini de sözlerine eklemiştir.**

Sahtekârlıkla nitelendirilebilecek bu türlü davranışlar hakkında, ne gibi işlemler yapıldığı bugüne kadar kamu oyuna açıklanmamıştır. Ama öte yandan, söz konusu okulların ilânları hâlâ her gün gazetelerimizin 2. ve 3. sayfalarında çarşaf çarşaf yayımlanmaktadır. Gazetelerimizin bu konuya neden ilgisiz kaldıkları da, böylece, ilânlarla bir paralellik kurularak anlaşılmaktadır.

Şimdi, gelin siz siz olun da, bu durum karşısında Procustes adlı haydudun masalını hatırlamayın. Sorunlara yüzeyden bakan politikacılarımızın gözünde, Üniversitelerimizin, öğrenci sayısına göre ayakları kesilerek kısaltılan, ya da uzatılan bir bahtsız yolcudan farkı var mıdır? Hele, açıkta kalacak öğrenci sayısı bir belli olsun, işte o zaman, sorumlular, fakülteleri çeke çeke genişleteceklermiş.

Üzülerek belirtelim ki, yöneticilerimiz hâlâ eğitim reformunu, resmi ya da özel okul sayısını çoğaltmak ve okul çağına gelmiş herkesi üstünkörü şöyle bir eğitimden geçirerek birer diploma sahibi yapmak şeklinde yorumlamaktadırlar. Yani eğitim sorunu nitelik yönünden değil, nicelik yönünden ele alınmaktadır. Oysa bu anlayış, kalkınma çabası içindeki bütün ülkelerde, ekonomik kalkınma teorilerine karşıtlığı nedeniyle terk edilmiş durumdadır.

Eğitimin amacı

Eğitimin, artık bir kalkınma faktörü olduğu, yani, ekonomik kalkınmaların ana faktörleri olan sermaye ve emek öğelerinin doğrudan doğruya niteliklerivle ilgili bir üçüncü faktör olduğu, bütün bilim adamlarınca bir aksiyom olarak benimsenmektedir. Plânlı ekonomi fikriyle birlikte kendiliğinden oluşan ve gelişen bu aksiyom, hele eğitim faktörünün özellikle sermaye ve emeğin prodüktivitesinde etkili roller oynamasından, son yıllarda ekonomik plânlamaların başlıca sorunu haline gelmiştir.

Artık işgücü kaynaklarının eğitilmesi şeklinde tanımlanabilen eğitimin ana amaçlarını şöyle özetleyebiliriz: **«a — Bir ulusun üretici olma yeteneğini geliştirmek ve b — Üretim sanatlarının seviyesini yükseltmek.»** (Theodore SCHULTZ «The Economic Test in Latin America»)

Bu amaca yöneltilmiş, bir eğitim stratejisi, elbet eğitimin her kademesini bir bütün halinde kaplamalıdır. Yani, gerek aile (çocuk) eğitiminin, gerek okul eğitiminin, gerekse işbaşı eğitiminin yatay kademeleriyle de birlikte, aynı doğrultuda gelişmesi şarttır. Hele az gelişmiş ülkelerde, bu eğitim kademelerinden, alt yapı eğitimi adıyla nitelendirebileceğimiz, aile eğitimi ve okul eğitiminin ilk ve orta öğretim dönemleri daha da bir önem kazanmaktadır. Çünkü, az gelişmiş ülkelerde eğitimin ilk hedefi, teknik ilerleme demek olan üretim sanatlarının seviyesini yükseltmek olmayıp, ulusun üretici olma yeteneğini tez elden artırmaktır. Bir eğitim politikasının milli bir kimlik kazanması da, stratejinin ekonomik gerçeklerle ve kalkınma plânlamasıyla bağdaşabilmesi oranına bağlıdır.

Bu aksiyom ve varsayımlardan hareketle diyebiliriz ki, bizim, çok sayıda diplomalı işgücüne değil, ekonomik gerçeklerimizin emrettiği nitelikte ve yeter sayıda eğitilmiş işgücüne ihtiyacımız vardır. Bu nedenle aile eğitiminin önemi, bizim için çok büyüktür. Gene, ilk öğretimin, okul çağına gelmiş bütün çocukları kapsayacak genişlikte olması şarttır. Orta öğretim ise, mutlaka ve mutlaka, gerçeklerimize uygun bir kimlik kazanmalıdır. Aksi halde, orta öğretim, toplumsal şartlarımıza göre üreticiler değil, tüketiciler yetiştirecektir. Gene, bu gayri milli alt yapıya dayanan yüksek öğretimin yetiştireceği işgücü de, ekonomik kalkınmamız içinde bir görev bulamıyacağından, toplumumuza yük olacaktır.

Burada hemen şunu da belirtelim ki, Batı Kapitalizmi, sömürge veya yarı sömürge haline getireceği ülkelerde, ekonomik sömürgeleştirme hareketine paralel olarak, bir kültürel sömürgeleştirme hareketine de girişmektedir. Bu kültürel sömürgeleştirme hareketini ise, iki olgu halinde saptamaktayız. Birincisi, emekçi kitlelerin uyanışmasını önliyecek ve halk dini - devlet dini sürtüşmesini şiddetlendirerek onun, hedef şaşırıp yozlaşmasını ve bağnazlaşmasını sağlayacak bir yöntem izlemektedir. İkincisi ise, eğitilen kitlelerin topluma yabancılaştırılması olgusudur. Birinci olgunun gerçekleştirilmesi uzun sürelere ihtiyaç göstermektedir. İkinci olgu ise, güçlü sömürgeci devletlerce, yoksul ülkelere tepeden inme kabul ettirilerek başlatılmaktadır. Bunun en berrak örneğini toplumumuzda görmekteyiz. Batı Kapitalizmi, Tanzimattan bu yana önceleri misyoner teşkilâtıyla, yenilerde «Barış gönüllüleri» nin aracılığı ile, hattâ hattâ Almanya'da bir «Nurculuk Enstitüsü» kurmak, Suudi Arabistan'dan beslenen bir «Hizb-üt Tahrir» cemiyetini geliştirmek gibi dolaylı yollarla, bir yandan emekçi halkın yanlış amaçlarla yönlendirilmesine çalışırken, öte yandan da, eğitim politikamıza daha XIX. yüzyılın ikinci yarısında, reform adıyla elkoymuştur. Eğitim politikamızın uydu haline getirilişi hem 1839 dan 1914 e kadar 96 adet yabancı okulun kurulması ile, hem de okullarımızın kendi MODEL'lerine uygun bir eğitim yapmasının sağlanmasıyla gerçekleştirilmiştir. Yazık ki, bu uydu politika Cumhuriyet döneminde de köklü bir değişikliğe uğramamıştır

Sömürge eğitimi

Bizim eğitimimiz, bir sömürge eğitimidir. Alt yapı eğitimimizin bugünkü durumu, gerçeklerimize aykırıdır. Dolayısıyla, bu gayri milli alt yapı eğitimine dayanan yüksek eğitimimiz de, yukardaki sakıncaları yaratacak niteliktedir. Güttüğümüz politika, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak gücünden yoksun olduğu için, bugün eğitim kurumlarından yalnızca imtiyazlı sınıflar yararlanmaktadırlar. Bu nedenle de, eğitim görmüş zümrenin, halkla bir bilgi alış verişinde bulunabilmesi hemen hemen imkânsızdır. Böylece, halktan kopmuş, **«TOPLUMA YABANCILAŞMIŞ AYDIN»** lar zümresi yaratılmaktadır. Bu tutumun zorunlu sonucu olarak da, emekçiler çoğunluğu, yönetimin dışına itilmiş ve yönetim kadroları tamamen bu **«yabancılaşmış aydın»** ların eline geçmiştir.

Eğitim politikamızın gelişmiş sanayi ülkelerinin gerçeklerine göre düzenlenmiş olması ve eğitim dallarının ekonomimizin gereklerine göre ayarlanmayışı, ekonomimiz içinde yeri olmayan bir işgücü yetiştirmektedir. Bu işgücü de, zorunlu olarak **«BEYİN İHRACI»** denilen şekilde, kapitalist ülkelere bedavadan gönderilmektedir.

Gene, eğitim dallarının seçimi, plânlı bir şekilde düzenlenmediğinden, bugün, üniversitelerimize müracaatta, emeğin o günkü piyasa fiatı büyük rol oynamaktadır. Oysa, serbest fiat mekanizmasının ancak o andaki arzın bolluk veya azlığıyla ilgili oluşundan, 4-5 yıl gibi bir eğitim süresi sonunda, yanlış birikimlere sebebiyet vermesi muhtemeldir. Örneğin, bizde, uzun yıllar memurluğun ve subaylığın geçerli ve üçretinin yüksek oluşu, bugün, üniversite eğitimi görmüş bir işgücünün atıl kalmasına sebep olmuştur. Halen, aynı nedenlerle, teknik öğretime rağbet fazladır. Yakın bir gelecekte bu iş kolunda da, bir işgücü tıkanıklığının olması mutlâktır.

1965 yılı sayımlarına göre, nüfusumuzun ancak yüzde 48'i okuma yazma bilmektedir. D.P.T. hesaplarına göre bugün yurdumuzda 11,5 milyon okuma yazma bilmeyen insan vardır. Bu rakamın da, 1972 de 14 milyona, 1977 de 18 milyona çıkacağı şimdiden tahmin edilmektedir. Yani, eğitimimiz nitelik yönünden gerçeklerimize aykırı olduğu gibi, nicelik bakımından da son derece geridir. Okul çağına gelmiş nüfusun okullaşma yüzdelerini, gelişmiş ülkelerle kıyasladığımızda, bu gerilliği daha da açıkça görüyoruz. 1965 yılındaki okul-

Okul Enflasyonu

• Eğitim politikası yurt gerçeklerine ve ihtiyaçlarına göre yürütülemediği için, bu durumu fırsat sayan özel okul tüccarları fırsatı ganimet bilip yağma hareketine girişmişlerdir.

laşma yüzdelerimiz, ilk okulda yüzde 70, orta okulda yüzde 19, lisede yüzde 10 ve yüksek eğitimde de yüzde 3,4 dür. Oysa, bizim gibi gelişme çabası içindeki Akdeniz ülkelerinde aynı yıllarda durum aşağıda yer alan tablodaki gibidir.

Bu rakamlardan da anlaşıldığı gibi, nicelik bakımından geriliğimiz sadece ilk ve orta okul dönemlerinde olup, lise ve üniversite dönemlerindeki yüzdelerde çok büyük farklar yoktur. Gene, gelişmiş Batı ülkelerine göre yüksek öğretimde yüzde 19, ilk öğretimde yüzde 29 oranında geri olduğumuz halde, bu oran, orta öğretimde yüzde 57 gibi bir seviyeyi bulmaktadır. Yani, eğitim problemimiz gerek nitelik yönünden, gerekse nicelik yönünden, ilk ve orta öğretim dönemleriyle, aile eğitimi ve işbaşı eğitimlerinde yatmaktadır. Oysa halen uygulanan eğitim politikamız, genel eğitim yapan lise seviyesi, okullarla, üniversitelerin sayısını çoğaltmağa çalışmaktadır. Bu nedenle de, sorunlularımız, özel yüksek okullara, bir can kurtaran simidiymişcesine sarılmaktadırlar.

Özel okul ticareti

Ticari amaçlı bu özel yüksek okullara ilk defa 1962-63 yıllarında, 1331 tarihli **«Mekâtib-i Hususiye Talimatnamesi»** ne dayanılarak izin verilmiş ve daha sonra 18.6.1965 tarihinde Özel Okullar Kanunu çıkarılmıştır. Gerek özel okulların kuruluşu sırasında, gerekse konunun çıkarılışında, gerçeklerimizin ve günümüz eğitim anlayışının gereklerinin göz önünde tutulmadığı açıktır. Nitekim, bugün faaliyette bulunan özel yüksek okulların hemen hemen tamamı ekonomimizin gerektirdiği acil ihtiyaç sahalarında değillerdir. Örneğin, D.P.T. nin hesaplarına göre, 1965 yılındaki mimar ve mühendis açığımız 2 bin kişi iken, tekniker ve teknisyenlere olan ihtiyacımızın yekûnu 238.600 kişiyi bulmaktadır. Ama özel yüksek okullar Mimar - Mühendis yetiştirmektedirler. Ve bu tip, yüksek eğitime yönelmiş özel okulların sayısı 1966 yılında 13 rakamına ulaşmıştır. Gittikçe de, hızla artmaktadır. Bu yıl sadece mimarlık - mühendislik sahasında üç yeni okulun daha açılması, tüccarlarımızın, bu alana nasıl mal bulmuş mağribi gibi saldırdıklarını da gösteren tipik bir örnektir. Hele, Muammer Kıraner gibi şöhretli tüccarlarla, Başbakanın kardeşi Hacı Ali Demirel'in de bu yağmaya iştiraki, konunun önemini belirtmektedir.

Hükümette söz sahibi bu kişilerin, bu alana el atmış olmaları, bizce, eğitim anlayışımızda bir reform yapılması imkânlarını kesin olarak ortadan kaldırmaktadır. Hattâ aksine, eğitimimizin, bu tüccarların çıkarlarına göre daha da yozlaştırılacağı muhakkaktır. Örneğin ilk ve orta eğitimimiz, bir meslek eğitimine kaymak yerine, özel yüksek okullara müşteri yetiştirecek bir mekanizma haline sokulacaktır. Genel eğitim yapan liselerde, verimin artması sağlanacaktır. Bu amaçla herkesin lise mezunu olması için, sun'i tedbirler getirilecektir. Üniversitelere olan akının bir faktörü olarak gördüğümüz yedek subaylık hakkı, lise mezunlarına artık hiç bir şekilde yeniden tanınmayacaktır.

Ama, ülkemizde hâlen, yeni üniversitelerin açılması için lâzım olan sayıda öğretim üyesi yokmuş, son yıllarda açılan Atatürk üniversitesi ile Karadeniz Teknik Üniversitesinde bazı dersler öğretmensizlikten yapılamıyormuş, mevcut yüksek okul ve üniversitelerimizde öğrenci öğretmen oranları dünya normlarına göre çok yüksekmiş, bunlar özel yüksek okullarına açılmasına izin veren çirkin politikacıların kat'iyyen umurlarında bile değil. Bugün gazetelerden öğreniyoruz ki, Devletin eğitim hizmetlerine yardımcı olduklarını iddia eden bu tüccarlar, öğretim üyesi problemine de bir çözüm bulmuşlar. Gazetelere ilânlar vererek bir yandan öğrencileri ağlarına düşürmeye çalışırlarken, öte yandan da gene gazete ilânlarıyla öğretmen aramaya çıkmışlar. Böylece öğretim üyesi eksiğini tamamlayacaklarmış. İşte ilân:

> **DOKTOR MÜHENDİSLER ARANIYOR. İstanbuldaki bir Özel Yüksek Okul için yüksek ücretle 4 İnşaat, 2 Elektrik, 2 Makina Dr. Mühendis veya dış ülkelerden birinde ihtisas yapmış Mühendisler alınacaktır. İsteklilerin, arzuladıkları ücret ile hâl tercümelerini Mühendis rumuzu ile P.K. 1017 İstanbul adresine bildirmeleri rica olunur.**

(Biz, bu ilânı özel sektörün teşebbüs gücününün ve yaratıcı zekâsının en büyük belgesi olarak nitelendiriyoruz. Yalnız öğrenmek isterdik; niçin sadece mühendis değil de, doktor mühendis arıyorlar? Oysa Bakanlık, sadece mühendislerin de öğretmenliklerini kabul ediyor ve sadece mühendislerin, öğretmenlik ücretleri daha düşük olabilir. Duyurulur.)

Osman Nebioğlu adında bir özel yüksek okul tüccarının, eğitimle ilgili bir konferansın tartışılması sırasında söylediklerinden öğreniyoruz ki, artık bu tüccarlar saygı sınırlarını da aşarak, işi, Devletten maddî yardım istemeye kadar vardırmışlardır. Oysa, kamu hizmeti gördüklerini iddia eden bu kuruluşların içyüzleri, İkinci Beş Yıllık Plânda bütün çıplaklığıyla açıklanmaktadır. **«Özel eğitim kurumlarının düşük nitelikte hizmet sağlamaları, kamu eğitim kurumlarının niteliğini düşürücü yönde gelişmeleri, özellikle yüksek öğretim kademesinde insangücü politikasını bozucu ve sonucunda istihdam sorunları doğuracak kapasiteler yaratmaları, tüm eğitim sistemini bozucu bir sorundur.»**

Özel okullar verdikleri boy boy ilânlarla günlük gazetelerin de «Özel Okullar Skandalı» konusunda yayın yapmalarına engel olmakta, ticaretlerini görülmemiş bir rahatlık ve pervasızlık içerisinde yürütmektedirler.

Anayasaya aykırı

D.P.T. ce de, yararlarından çok zararları olduğu kabul edilen bu kuruluşlar ve kanun, aynı zamanda Anayasamızın 12., 50., ve 120. maddelerine aykırıdır. 120. maddede sadece «Üniversite» deyiminin geçmesi, «yüksek okul» tabirinin yazılmamış olması gibi bir nedene dayanılarak, bir çeşit muvazaa ile, hile-i şer'iye şeklinde Yüksek Okul ismi altında açılmış bu üniversite mahiyetindeki okullar, artık bugün iyice anlaşılmaktadırlar ki, Anayasamızın genel tutumuna karşıdırlar. Nitekim, bu maddenin Temsilciler Meclisinde görüşülmesi sırasında, Yüksek Okul deyimi de kullanılarak, maddenin içindeki «Devlet eliyle» kaydının kaldırılması, Meclis Üyesi Yekta Karamustafaoğlu tarafından istenmiş, fakat reddedilerek, madde bu haliyle kanunlaşmıştır. (T. C. Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi cilt 4,21-4-1961 Cuma, ellinci birleşim, sh. 32) Yani, bu tartışmalardan da anlaşılmaktadır ki, Anayasamız, bir yüksek okul - üniversite ayrımı yapmaksızın, yüksek eğitimi, Üniversite deyimi altında bir bütün halinde kabul etmektedir.

Gene, bizdekine benzer bir özel yüksek okul tatbikatı da, bir başka ülkede yoktur. Örneğin, Federal Batı Almanya Konsolosluğunun 16 Temmuz 1964 gün ve Ku. IV 4-80.04 sayılı Türk Eczacılar Birliğine yazılmış yazısında, **«Federal Batı Almanya'da, hususi ilmi yüksek okullar mevcut bulunmamaktadır»** denilmekle gerçek gösterilmiştir. Fransız Elçiliğinin 21 Mayıs 1964 günlü yazısında da **«Fransa'da serbest bir fakültenin tesis edilmesi halinde, bu fakülteye kaydolacak talebelerin, üniversitenin resmi imtihanlarına girmeleri zaruri olacaktır, ancak kendilerine hiç bir üniversite sıfat ve selâhiyeti tanınmayacaktır.»** denilerek, özel yüksek okulların sadece bilimsel araştırmalar yapmak amacını güttüğü anlatılmaktadır. Gene bilinmektedir ki, Amerika Birleşik Devletlerinde, kâr amacını güden özel yüksek okullar yerine, vakıflar tarafından yönetilen özel okullar kurulmuştur.

Yani, gerek kuruluş kanunları yönünden ve gerekse bugüne kadarki tatbikatlarından artık iyice anlaşılmıştır ki, özel yüksek okullar, hem ülkemiz gerçeklerine, hem de Anayasamızın ruhuna aykırıdır. Üzülerek belirtelim ki, bu durum Mimarlar Odasınca, daha kanun yayımlandığı tarihte, Anayasa Mahkemesinde kanun aleyhine dâva açma hakkına sahip, TİP de dahi' bütün siyasî partilere, 19.8.1965 gün ve 13/1009 sayılı yazıyla, ilgili dökümanlarda gönderilmek suretiyle duyurulduğu halde, hiç bir siyasî parti dâva açmamıştır.

Ama ne varki, tabiatın diyalektiği, kanunlarına aykırı olgular mutlak surette temizlemektedir. Bu nedenle eminiz ki, bu ticarî kuruluşlar da, mezun vermeğe başladıklarından bir kaç yıl sonra kendiliklerinden tasfiye edileceklerdir. Fakat, olan, toplumumuza olacaktır.

Özellikle toplumcu partilerimizin dikkatini, bu konuya bir kere daha çekmek isteriz.

	İlkokul	Ortaokul	Lise	Yüksek eğitim
İtalya'da	% 95	% 50	% 20	% 4
İspanya'da	% 85	% 45	% 10	% 5
Portekiz'de	% 80	% 30	% 10	% 3
Yunanistan'da	% 95	% 40	% 20	% 3
Yugoslavya'da	% 85	% 70	% 25	% 5

Ant'ın gençler arasında anketi

İstanbul Üniversitesi'ne mensup gençler, ANT'ın anket sorularını cevaplandırıyorlar...

• İstanbul Üniversitesi'nde yapılan soruşturmaya göre öğrencilerin yüzde 65'i Türkiye'nin ancak sosyalist yöntemle kalkınabileceğine inanıyor. Öğrencilerin hemen hepsi, yüksek öğrenimlerini uygun olmayan koşullar altında yaptıklarını açıkladılar. Gençler arasında en çok okunan dergi ise ANT... Ankete cavap verenlerin hemen hepsi Türkiye'nin Sömürülmekte olduğuna inanıyor.

Düzenleyen: Osman S AROLAT

ANT, Üniversite öğrencilerinin öznel sorunları ile yurt ve dünya sorunlarına olan ilgilerini saptamak üzere bir soruşturma düzenlemiştir. İstanbul Üniversitesi bahçesinde gelişi güzel seçilen 150 öğrenciye anket kâğıtları dağıtılmış, cevapları alınmış ve değerlendirme bu cevaplar üzerinden yapılmıştır.

Öğrenciler yüksek öğrenim yapma nedenlerini iki esas üzerinden değerlendirmişlerdir: **1) Ekonomik güçlerini artırmak ve geleceklerini güvenlik altına almak kaygısı. 2) Ülkeye yararlı olmak amacı.** Bu soruya alınan cevaplar arasında ilgi çekici olanları şunlardır:

— **Halka yararlı olmak - istikbalimi garantiye almak - Meslek sahibi olmak - Başka iz olanağı bulamadığımdan - diploma gerekli - Subay olmak için - Entellektüel olmak için - Öğrenmeye duyduğum sonsuz arzudan - Ülkemin yarınına katkı için - Bilmiyorum - Zevk için...**

Öğrencilerin çoğunluğu, öğrenimlerini tamamladıktan sonra küçük kentlerde görev almak istediklerini belirtmişlerdir. Ancak yüksek öğrenimi **«istikbal garantisi»** sayanlar büyük kentlerde görev almak istediklerini yazmışlardır. Bu sorunun cevapları arasında üçü ilgi çekici olduğu için aynen alıyoruz:

21 Yaşındaki İktisat Fakültesi öğrencisi **«Türkiye dışında yada küçük herhangi bir kentte»** görev yapmak istediğinde olduğunu açıklarken, bir öğrenci kesinlikle köylerde çalışmak istediğini söylemiş, bir diğeri de **«Che Guevara gibi ezilenler için her yerde»** görev almayı amaçladığını bildirmiştir.

Öğrencilerin başarılarını ya da başarısızlıklarını etkileyen etmenler sorulduğunda sadece ortadan kalkması gerekli başarısızlık nedenlerini sıralamakla yetindikleri görülmüştür. Bunların en önemli olanları ekonomik yetersizlik, barınım, beslenme ve cinsel dengesizlik olarak ortaya konmuştur. Ekonomik yetersizlik öğrencilerin yüzde 90'ında görülmüştür. Cevapların dikkat çekici olanları şunlardır:

Para - Ev sıkıntısı - Ruhî bozukluklar - Cinsel dengesizlik - İdeal bir bölüme gireme - En başta şans (Hukuk Fakültesi için) - Kitaplar - Beslenme ve eğitim sistemi.

Bunun yanı sıra öğrenciler, öğretim üyelerinin görevlerini çoğunlukla yerine getirmediği inancında birleşmişlerdir. Kitap ve araç noksanlıkları öğrencilerin en çok sözünü ettiği noksanlıklardır. Yüzde 50 oranında öğrenci ya kitabını alamadığından, yada geç kaldığından yakınmıştır.

Öğrenciler, gelir kaynakları ile ilgili sorumuza iki kaynak göstererek cevap vermişlerdir: **1) Ailelerinden aldıkları paralar, 2) Kendi kazançları...** Ailelerinden para alanlar da iki bölüme ayrılmaktadır: **1) 150-400 lira arasında aylık alanlar bunu yetersiz bulmakta ve 400-600 liranın yeterli olacağını açıklamaktadırlar. 2) 800-1000 lira alan çok az sayıdaki öğrenci ise aldıkları paranın yeterli olduğunu söylemişlerdir.** Kendi kazanan öğrencilerin çoğunluğu 250-500 lira civarında gelire sahip olup bunu yeterli bulmamaktadırlar. Buna bağlı olarak öğrenciler az yemek yediklerini ve çoğunlukla aç kaldıklarını açıklamışlardır. Bu konudaki cevaplar şöyledir:

— **İşkembe çorbasından anam ağlıyor - Gelirimden dolayı hep az yemeğe çalışırım - Eve yayan gittiğimiz ya da aman bir arkadaş görmeden son 20 kuruşla otobüse kaçamak binelim dediğimiz de olur, aç kaldığımız da...**

Konut durumu ile ilgili soruya verilen cevaplara göre, çoğunluk bu bakımdan sefil durumda bulunmaktadır. İşte bazı cevaplar:

— **Yeterli değil, bir odada sekiz kişi kalmıyor - Hayır, 2X3 M. penceresiz bir odam var - Yurtta kalıyorum, yaşama şartlarımız uygun değil. Sebebi: Çamaşır, oda sıcaklığı, temizlik, bakımsızlık v.s. - Yetmiyor, çünkü Cağaloğlu yurdunda bir odada 30 kişi yatıyoruz. Maddî sıkıntımız yüzünden...**

Öğrencilerin beğenileriyle ilgili bölümde yayınlar, sanatçılar, devlet adamlarından hangilerini beğendikleri sorulmuştur.

Günlük gazetelerden Akşam, Cumhuriyet ve Milliyet'in çoğunluk tarafından izlendiği, bunların yanı sıra Yeni İstanbul ve Hürriyet'in de okunduğu anlaşılmıştır.

Öğrenciler, en çok okunan derginin ANT olduğunu, bunun yanı sıra Akis ve Kim'in de okunduğunu söylemişlerdir. Sadece bir öğrenci Foto Spor okuduğunu açıklamıştır.

Beğenilen kitap yazarları ise şöyle sıralanmıştır:

Yaşar Kemal, Sartre, Sabahattin Ali, Orhan Kemal, Yahya Kemal Beyatlı, Aziz Nesin, Nazım Hikmet, Namık Kemal, Tolstoy, B. Russell, Tarık Buğra, Necip Fazıl, Haldun Taner ve Çetin Altan.

Soruşturmada, son yıllarda basılan ve dünyadaki ekonomik çatışmaları ve değişiklikleri konu edinen kitapların en çok okunduğu ortaya çıkmıştır:

Gerilla Savaşı, Kapital, Onlar Uyanırken, Dr. Jivago, Drina Köprüsü, Sefiller, İhtiyar Balıkçı, İnce Memed, Din ve Lâiklik, Harp ve Sulh, Sinekli Bakkal, Felsefenin Temel İlkeleri, Demir Ökçe, Sosyalist Türkiye, Teorî ve Pratik...

Soruşturmada Nâzım Hikmet'in kitapları tek tek değil, **«Nâzım Hikmet'in bütün kitapları»** şeklinde cevaplandırılmıştır.

En beğenilen liderler bölümünde sayılan isimler onbeşi aşmamaktadır. Öğrencilerin hemen tümü en beğendikleri üç lider arasında Atatürk'ü saymaktadırlar. En çok oy alan beş isim başta olmak üzere öğrencilerin beğendikleri liderler şöyledir:

Atatürk, De Gaulle, Che Guevara, Mao Çe Tung, Kennedy, Nâsır, Castro, İnönü, Lenin, Lumumba, Ho Şi minh, Aybar, Alparslan Türkeş ve Gandhi...

Bazı öğrenciler bu dönemde yaşayan hiçbir yöneticiyi beğenmediklerini belirtmişlerdir.

«Ülkemizin bugünkü gelişimini ve yöneticilerini beğeniyor musunuz?» sorusuna öğrencilerin hemen hepsi **«hayır»** diye cevap vermişlerdir.

Türkiye'nin dış ülkeler tarafından sömürülüp sömürülmediği sorusunun cevabı genellikle **«sömürülüyor»** olmuştur.

Soruşturmanın en önemli bölümü olan **«Ülkemizin yarınının hangi ekonomik temel üzerine oturtulması gerektiği»** sorusuna öğrenciler üç çeşit cevap vermişlerdir. Bunlar yüzdelerle açıklanırsa, yüzde 65'i sosyalizm ile, yüzde 30'u karma ekonomi ile, yüzde 5'i de liberal ekonomiyle Türkiye'nin kalkınabileceğini söylemişlerdir.

Dünyanın bugünkü önemli olayları ile ilgili soruya ise bir kısmı cevap vermemiş, cevap verenler ise şu olayları yazmışlardır:

— **Vietnam meselesi - Venüs'e yumuşak iniş - Che Guevara'nın öldürülmesi - Kıbrıs - Ortadoğu savaşı - Doğum kontrolü - Fransa'nın NATO'dan ayrılışı - Hindistan da açlık - Çin Kültür Devrimi - Güney Amerika'da ihtilâller - Amerika'daki zenci - beyaz mücadelesi - Az gelişmiş ülkelerin sömürülmesi...**

Bunlara ek olarak İrandaki taç giyme töreni bazı soruşturma cevaplarında ciddî, bazılarında ise alay konusu olarak belirtilmiştir.